

Чернівецький торговельно-
економічний інститут
Державного торговельно-
економічного університету

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ: ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ

Міжнародна науково-
практична конференція

24.05.2024

м. Чернівці

Міністерство освіти і науки України
Чернівецька обласна військова адміністрація
Чернівецька обласна рада
Чернівецька міська рада
Державний торговельно-економічний університет
Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
Громадська організація «Інститут сучасних інформаційних досліджень»
Університет ім. Стефана чел Маре (м. Сучава, Румунія)
Вища школа економіки та менеджменту державного
управління (м. Братислава, Словаччина)
Університет ARTIFEX (м. Бухарест, Румунія)
Університет менеджменту безпеки (м. Кошице, Словаччина)
Університет Трансмонтани і Верхнього Дору (м. Віла-Реал, Португалія)
Лодзинський університет (м. Лодзь, Польща)

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ: ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**24 травня 2024 року
м. Чернівці (Україна)**

Чернівці
Технопарк

2024

Редзюк Євгеній	
ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ПРОГРАМИ ПІДТРИМКИ ВІД ЄС «UKRAINE FACILITY»	58
Смочко Валерія, Юрченко Ярина	
ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИХ ІНДИКАТОРІВ НА ФІНАНСОВИЙ СТАН ДЕРЖАВИ	64
Грицюк Ілля, Табенська Юлія	
ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ: НОВІ ПРАВИЛА ТА ВИКЛИКИ	69
Томнюк Тетяна	
НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	72
<i>СЕКЦІЯ II. Розвиток обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах регіональної інноваційної трансформації соціально-економічних систем</i>	
<hr/>	
Ciobanu Ghenadie, Bagrii Konon	
ACCOUNTING IN ROMANIA VS UKRAINE: COMPARISON AND MAIN DIFFERENCES	76
Moshkovska Olena, Bozhko Dariia, Vitkovska Kateryna	
HISTORICAL ASPECTS OF THE DEVELOPMENT OF ACCOUNTING IN JAPAN	81
Moshkovska Olena, Yakymenko Viktoria	
PECULIARITIES OF TAXATION IN GERMANY	86
Багрій Конон	
РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ХМАРНИХ СЕРВІСАХ	90
Бегун Світлана	
ВАЖЛИВІСТЬ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ	93
Безверхий Костянтин	
ЗВІТНІСТЬ ПРО СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА ЇЇ АУДИТ: ЕМПІРИЧНИЙ ДОСВІД КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ КАНАДИ	97
Гайдучок Тетяна	
ФОРЕНЗІК-КОНТРОЛЬ: ЗАХИСТ ФІНАНСОВИХ АКТИВІВ ТА ВИЯВЛЕННЯ ШАХРАЙСТВА	101
Гресь Наталія	
ЗАУВАЖЕННЯ ДО ОБОВ'ЯЗКОВИХ РЕКВІЗИТІВ ТИПОВОЇ ФОРМИ ЗВІТУ ПІЗДВІТНОЇ ОСОБИ	106

Тетяна Томнюк, к.е.н., доцент,
Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ,
м. Чернівці

НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Російська агресія спричинила руйнівний вплив на економіку України, яка лише розпочала позитивну динаміку після пандемічної кризи. В таких кризових умовах заходи Уряду з податкової лібералізації суттєво сприяли фінансовій підтримці бізнесу та забезпечили стримування ще глибшого падіння економіки. За основу в реалізації податкової політики обрано кейнсіанську модель антикризового регулювання, згідно з якою податкова політика має антициклічний характер і полягає в політиці експансії в період економічного спаду та політиці стримування в період економічного піднесення. За вченням Дж.М.Кейнса і його послідовників, фіскальна політика розглядається як найбільш ефективний засіб макроекономічної стабілізації, оскільки податкові вилучення тісно пов'язані з показником попиту: чим вищі податки, тим нижчий попит, і, навпаки, скорочення податків призведе до стимулювання попиту [1].

Проте лібералізація оподаткування обумовила поглиблення фіскальних дисбалансів в Україні, адже якщо до війни Україна витратила на оборону 200-300 млн дол. на місяць, то наразі оборонні зусилля зросли більш ніж вдесятеро (приблизно 3 млрд дол. на місяць) [2].

Отже, покриття таких дисбалансів у фінансуванні витрат було б неможливим без підтримки міжнародної спільноти. Якщо у довоєнний період за рахунок податкових надходжень забезпечувалося понад 80% доходів зведеного бюджету України, а частка коштів від закордонних країн і міжнародних організацій становила менше 1%, то у 2022 році статистика свідчить про масштабні зрушення у фінансуванні іноземними державами-

партнерами: 481,3 млрд грн (21,92% доходів зведеного бюджету) проти 1,3 млрд грн у 2021 р. (табл. 1).

Міжнародна підтримка і надалі є визначальною для економіки України. У березні 2023 року Україна та Міжнародний валютний фонд досягли угоди щодо нової програми кредитного фінансування на суму 15,6 млрд дол. терміном у 4 роки. Крім того, програма Фонду допоможе уряду залучити десятки мільярдів доларів від інших партнерів [3]. Це безпрецедентний крок в історії МВФ, коли Фонд уперше надає кошти країні в умовах такої економічної невизначеності.

Водночас 24 березня 2023 року Україна підписала Меморандум про економічну та фінансову політику з МВФ [4], в якому визначено заходи та умови, які повинні бути реалізовані та дотримані Україною у період дії програми у 2023–2027 роках та необхідні для успішного проходження її переглядів і отримання наступних траншів. З метою забезпечення стійкості бюджету та фінансової системи в умовах Фонд вимагає від України максимально мобілізувати внутрішні ресурси, зокрема податки. Для цього Україна, починаючи з серпня 2023 р., поступово **відновлює довоєнні правила оподаткування.**

Таблиця 1

Співвідношення податкових надходжень та фінансової допомоги іноземних партнерів у зведеному бюджеті України*

Доходи зведеного бюджету	2021		2022		2023 (станом на 1.04)	
	Сума, млрд грн	Пит вага, %	Сума, млрд грн	Пит вага, %	Сума, млрд грн	Пит вага, %
Податкові надходження	1453,8	87,5	1343,2	61,16	353,3	56,3
Кошти від закордонних країн і міжнародних організацій	1,3	0,08	481,3	21,92	133,9	21,33

*Джерело: за даними Міністерства фінансів України.

З метою зменшення фіскальних дисбалансів, враховуючи необхідність мобілізації внутрішніх фінансових ресурсів в Україні, трансформацію податкової політики у напрямку підвищення її фіскальної ефективності варто здійснювати з дотриманням принципів справедливості оподаткування, недоцільності радикальної податкової реформи та необтяжливості контролюючих заходів щодо законослухняних суб'єктів господарювання. Враховуючи зазначене, трансформації доцільно реалізувати, наприклад, через:

1) запровадження прогресивної шкали ставок з податку на доходи фізичних осіб, що дозволить високі доходи оподатковувати за підвищеними ставками;

2) трансформацію механізму адміністрування податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки:

- підвищення ставок на оподаткування майна, зокрема, щодо власників більше одного об'єкта житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі їх часток;

- уніфікацію пільги щодо неоподаткованої площі об'єктів житлової нерухомості на рівні 60 кв.м (наразі для квартир - 60, для будинків - 120, для власників квартир і будинків - 180 кв. м);

- додаткове нарахування до податку на майно фіксованої суми щодо об'єктів нерухомості усіх видів (житлових та нежитлових), які мають велику площу (наразі додатковий податок нараховується в сумі 25000 грн щодо квартир площею понад 300 і будинків понад 500 квадратних метрів). При цьому суму додаткового податку доцільно диференціювати залежно від площі нерухомості.

Водночас формування бюджетних доходів потребує забезпечення ефективної системи контролю щодо мобілізації податкових надходжень (до речі, питання посилення податкового контролю підіймається і в Меморандумі). Проте заходи податкового аудиту мають бути засновані на чітких та прозорих критеріях оцінки ризиків та відбору платників податків для податкових перевірок і не обтяжувати законослухняних суб'єктів господарювання.

Незважаючи на складні і невизначені геополітичні та економічні умови, в яких перебуває Україна, з метою підвищення

рівня фінансової безпеки держави трансформації в податковій системі мають здійснюватися з дотриманням принципу стабільності податкового законодавства, а податкові норми не повинні кардинально змінюватись.

Список використаних джерел:

1.Томнюк т. Л. Фіскальне регулювання у провідних економічних теоріях XX–XXI століття. *Проблеми економіки*. 2018. № 2. С. 344-349. URL: http://nbuv.gov.ua/u/jrn/pekon_2018_2_46 (дата звернення: 04.04.2024).

2.Фінансова підтримка України під час та після війни: якою може бути стратегія ЄС. *Європейська правда*. 11.05.2023. Url: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2023/05/11/7161414/> (дата звернення: 04.04.2024).

3.\$15,6 мільярда на 4 роки: Україна та МВФ досягли угоди на рівні персоналу. *Економічна правда*. 21 березня 2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/03/21/698298/> (дата звернення: 04.04.2024).

4.Меморандум про економічну та фінансову політику з МВФ. *Міністерство фінансів України*. Url: [https://www.mof.gov.ua/storage/files/ukraine%20-%20request%20for%20an%20extended%20arrangement%20under%20the%20extended%20fund%20facility%20and%20review%20of%20program\(1\).pdf](https://www.mof.gov.ua/storage/files/ukraine%20-%20request%20for%20an%20extended%20arrangement%20under%20the%20extended%20fund%20facility%20and%20review%20of%20program(1).pdf) (дата звернення: 04.04.2024).

Tetiana Tomniuk, PhD in Economic Sciences,
Associate Professor,
Chernivtsi Institute of Trade and Economics of SUTE, Chernivtsi

DIRECTIONS OF TRANSFORMATION OF THE TAX POLICY OF UKRAINE UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE

It is determined that tax liberalization in the first year of the war was an effective anti-crisis policy of the Government of Ukraine, which helped to support consumer demand and business and restrained the economic decline. However, given a certain stabilization of the economic situation, the return to pre-war taxation rules in Ukraine is logical and timely.

The author outlines Ukraine's obligations to the International Monetary Fund under the Memorandum of Economic and Financial Policies to mobilize domestic financial resources, in particular, to return to pre-war taxation. Taking into account these requirements, proposes directions for transforming tax policy in order to increase its fiscal efficiency and, at the same time, to comply with the principles of taxation fairness, ensuring the stability of tax legislation, the inexpediency of radical tax reform and the ease of control measures for law-abiding business entities.